

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๐๔.๔/ ๖ ๑๓๗ ๓

กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
วันที่ 31/1/23	พระนครศรีอยุธยา
รับเลขที่ ๗๖๕๑	รับเลขที่ ๒๕ มี.ค. ๒๕๖๓
วันที่ ๓๐/๑/๒๓	วันที่ ๒๕ มี.ค. ๒๕๖๓
เวลา 11:00 ๕	เวลา ๑๓.๑๕.๓๐

คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แจ้งเวียนบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔/๒๕๖๓

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด/รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
(ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด/กรุงเทพมหานคร)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปลบย่อ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.๒๕๖๐ เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔/๒๕๖๓ จำนวน ๑ แผ่น
๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.๒๕๖๐ เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔/๒๕๖๓ จำนวน ๙ แผ่น

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของการยาสูบแห่งประเทศไทย (โรงงานยาสูบ) เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔/๒๕๖๓ นั้น

คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย จึงขอแจ้งเวียนบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว ไปยังคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อให้รับทราบผลการพิจารณา พร้อมทั้งให้มีการมอบหมายสั่งการหน่วยงาน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

เรียน นพ.สสจ.

เพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ปกป้อง ศรีสันทิต)

ประธานคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ

(นายพีระ อารีรัตน์)

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(นายณรงค์ ติวดีสาร)
นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชกรรมป้องกัน)
๒๗ มี.ค. ๒๕๖๓

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย

กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

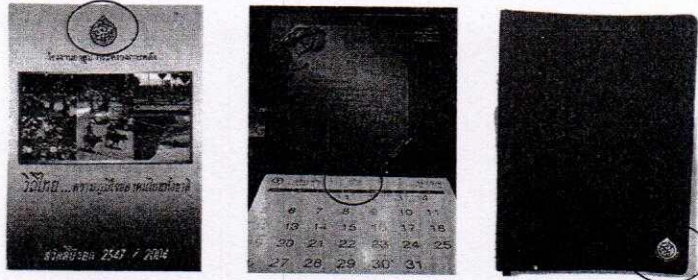
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๘๕๒

โทรสาร ๐ ๒๕๙๐ ๓๓๑๙

๒๗ มี.ค. ๒๕๖๓

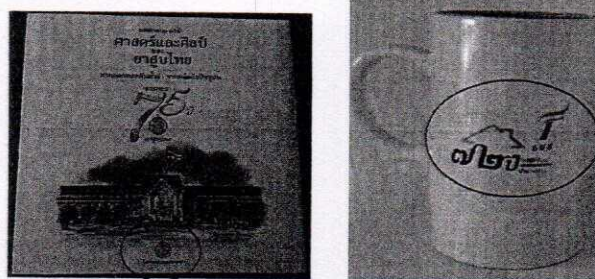
(สรุปฉบับย่อ) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ (เรื่องเสรีจที่ ๑๑๔/๒๕๖๓)

ประเด็นที่ ๑ : โรงงานยาสูบจัดทำปฏิทินและสมุดบันทึกประจำปี ๒๕๖๑ เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร พนักงานร้านค้ายาสูบ และหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกที่โรงงานยาสูบติดต่อประสานงาน โดยการจัดทำปฏิทินฯ จะมีชื่อและเครื่องหมาย (โลโก้) ของโรงงานยาสูบปรากฏบนปฏิทินและสมุดบันทึกฯ กรณีนี้ขัดกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากการนำชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิตไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใด ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อการโฆษณาชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิต

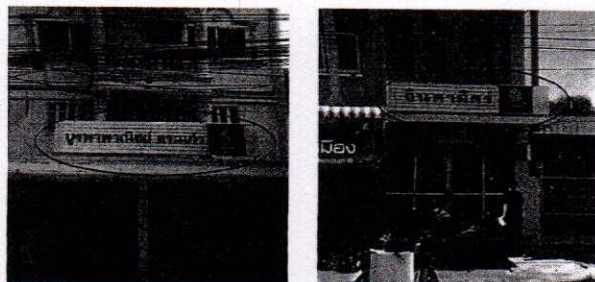
ภาพถ่ายตัวอย่างประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ : การติดชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบที่บรรดาของแจกและของแถมของโรงงานยาสูบ ที่ให้กับคู่ค้า ซึ่งได้แก่ ร้านขายส่ง, ร้านขายปลีก กรณีนี้ขัดกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากการนำชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิตไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใด ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อการโฆษณาชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิต

ภาพถ่ายตัวอย่างประเด็นที่ ๒

ประเด็นที่ ๓ : ร้านขายบุหรี่ซิกาแรตของโรงงานยาสูบ แสดงป้ายความเป็นร้านขายส่งในสังกัดของโรงงานยาสูบ โดยแสดงชื่อ “โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง” หรือโลโก้ของโรงงานยาสูบที่บริเวณหน้าร้านค้ากรณีนี้ขัดกับมาตรา ๓๑(๑) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิต(โรงงานยาสูบ) ให้ประชาชนได้ทราบ ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลให้ประชาชนจดจำและทราบจุดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบของโรงงานยาสูบ ดังนั้นการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการขายสินค้าร้านขายบุหรี่ซิกาแรตของโรงงานยาสูบ

ภาพถ่ายตัวอย่างประเด็นที่ ๓

ดาวนโหลดเอกสาร

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

การยาสูบแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ ยสท.๐๐๐๒๐๑/๓๗๐๓ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า การยาสูบแห่งประเทศไทย (ยสท.) หรือโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง (ในขณะนั้น) มีปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีหนังสือขอหารือปัญหาข้อกฎหมายไปถึงสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๒ ฉบับ ต่อมากรมควบคุมโรคมีหนังสือตอบข้อหารือข้อกฎหมายดังกล่าวและมีหนังสือแจ้งโรงงานยาสูบให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งโรงงานยาสูบไม่เห็นด้วยกับหนังสือตอบข้อหารือของกรมควบคุมโรค จึงมีบันทึกถึงกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาหรือส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายของโรงงานยาสูบ ต่อมากระทรวงการคลังมีหนังสือขอให้กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ พิจารณาตามประเด็นของการยาสูบแห่งประเทศไทย ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขโดยคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายในคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติได้พิจารณาตอบข้อหารือโดยยืนยันความเห็นตามแนวทางความเห็นของกรมควบคุมโรคที่เคยตอบข้อหารือของการยาสูบแห่งประเทศไทย ซึ่งกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ได้มีบันทึกแจ้งผลการหารือของกรมควบคุมโรคถึงการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยมีประเด็นหารือและตอบข้อหารือสรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่โรงงานยาสูบดำเนินการจัดจ้างทำปฏิทินและสมุดบันทึกประจำปี ๒๕๖๑ เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร พนักงาน ร้านค้ายาสูบ และหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกที่โรงงานยาสูบติดต่อประสานงาน เช่น บริษัทประกันภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมสรรพสามิต เป็นต้น โดยการจัดทำปฏิทินฯ จะมีชื่อและเครื่องหมาย (โลโก้) ของโรงงานยาสูบปรากฏบนปฏิทินและสมุดบันทึกฯ ทุกครั้งของการจัดพิมพ์ กรณีจะขัดกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่สอง ในการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบกับคู่ค้าของโรงงานยาสูบ บรรดาของแจกและของแถมของโรงงานยาสูบที่ให้กับคู่ค้า ได้แก่ ร้านค้าประเภทที่ ๑ (ร้านขายส่ง) และร้านค้าประเภทที่ ๒ (ร้านขายปลีก) สามารถมีชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบได้หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่สาม ร้านขายบุหรี่ซิการ์แรตของโรงงานยาสูบ สามารถแสดงป้ายความเป็นร้านขายส่งในสังกัดของโรงงานยาสูบ โดยแสดงชื่อ “โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง” หรือโลโก้ของโรงงานยาสูบที่บริเวณหน้าร้านค้าภายนอกตัวอาคารได้หรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๒/๑๒ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประเด็นที่สี่ ประเด็นการใช้เครื่องหมายการค้า คำว่า “Royal Standard ๙๐” ที่กรมควบคุมโรคได้มีหนังสือแจ้งโรงงานยาสูบ กรณีการจัดพิมพ์คำว่า “Standard” ลงบนหีบห่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งคำดังกล่าวมีความหมายที่อาจแสดงถึงระดับของคุณสมบัติหรือคุณภาพอันอาจจูงใจผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยี่ห้อตราดังกล่าว จึงถือเป็นคำต้องห้ามมิให้แสดงลงบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ ดังนั้น หากมีการจัดพิมพ์คำดังกล่าวลงบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบออกวางจำหน่าย จะเข้าข่ายการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒ ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือจูงใจให้บริโภคในฉลากของบุหรี่ยี่ห้อตรา บุหรี่ยี่ห้อ ยาสั้น หรือยาสั้นปรุง ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

กระทรวงสาธารณสุข โดยคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายในคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ ได้พิจารณาตอบข้อหารือในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง และประเด็นที่สอง เห็นว่า หากเป็นการแจกเป็นการภายในระหว่างผู้ประกอบการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามความหมายของนิยามในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถกระทำได้ แต่การมีโลโก้หรือชื่อของโรงงานยาสูบนั้น จะเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมุ่งหมายเพื่อกำหนดมาตรการป้องปรามการโฆษณา หรือการกระทำใด ๆ ให้ประชาชนได้เห็น รับรู้ หรือทราบข้อความเกี่ยวกับชื่อหรือเครื่องหมาย (โลโก้) ของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยการนำชื่อหรือเครื่องหมายไปติดแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบและทำให้เกิดการแพร่หลาย ซึ่งเป็นผลทำให้ประชาชนที่พบเห็นผลิตภัณฑ์อื่นที่มีการติดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายดังกล่าวเกิดการจดจำ ค้นเคยและค้นชินในชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ และนำไปสู่การตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบรายนั้นได้โดยง่าย ซึ่งถือเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในทางการค้ารูปแบบหนึ่ง ดังนั้น การจัดทำของแจกที่มีการแสดงชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบให้กับคู่ค้าของโรงงานยาสูบนั้น เข้าข่ายเป็นการแจกจ่าย “เพื่อประโยชน์ในทางการค้า” กล่าวคือ การให้สิ่งใด ๆ แก่ลูกค้า ถือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจ (Retailer incentives) หรือให้ผลประโยชน์ (Interest) ในทางธุรกิจ (Business) และการค้า (Trade) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นเป้าหมายปกติขององค์กรที่มุ่งหวังผลประโยชน์ในทางธุรกิจ (For-Profit Organization) ยิ่งหาก “ประเภทของของแจก” “ปริมาณของการแจก” หรือ “ลักษณะวิธีการของการแจก” แสดงให้เห็นได้ว่าโรงงานยาสูบมีวัตถุประสงค์ในการแจกเพื่อให้รับรู้ไปถึงผู้บริโภคได้ พฤติการณ์เช่นนี้ไม่ว่าจะกระทำโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ผู้แจกจ่าย (โรงงานยาสูบ) จะมีความผิดตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่สาม เห็นว่า เนื่องจากการแสดงป้ายเพื่อแสดงความเป็นร้านขายส่งบุหรี่ยี่ห้อตราตราของโรงงานยาสูบบริเวณหน้าร้านค้าภายนอกอาคารโดยแสดงชื่อโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง หรือโลโก้ของโรงงานยาสูบ สามารถเทียบเคียงได้กับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการจัดทำป้ายของร้านจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่และคอมพิวเตอร์ที่มีการแสดงชื่อหรือโลโก้ของบริษัทผู้ผลิตคู่กันกับป้ายชื่อร้านบริเวณหน้าร้าน การจัดทำป้ายในลักษณะนี้เจ้าของร้านหรือผู้ที่นำป้ายมาติดให้กับร้านจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่และคอมพิวเตอร์ย่อมประสงค์ต่อผลเพื่อโฆษณาโทรศัพท์เคลื่อนที่และคอมพิวเตอร์ดังกล่าวแก่ประชาชนที่พบเห็นป้ายเพื่อให้รับรู้และรับทราบว่าร้านแห่งนี้เป็นตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่และคอมพิวเตอร์ของผู้ผลิตรายนั้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาห้กับข้อเท็จจริงแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าการติดป้ายของร้านขายส่งบุหรี่ยี่ห้อตราตราย่อมมี

เจตนาและประสงค์ต่อผลในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือเป็นการกระทำเพื่อโฆษณา หรือกระทำการ เพื่อให้ประชาชนที่พบเห็นป้ายดังกล่าวได้รับทราบว่าร้านขายส่งบุหรี่ยิกาแรตแห่งนี้มีบุหรี่ยิกาแรต ของโรงงานยาสูบจำหน่าย ซึ่งถือเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบรูปแบบหนึ่ง จึงเข้าข่ายความผิด ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ นอกจากนี้ กรณีดังกล่าว อาจเข้าข่ายเป็นการสื่อสารการตลาด ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ อีกด้วย

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า ข้อ ๒ (๓) แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดหรือจูงใจให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้นหรือยาเส้นปรุงร ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ สรุปได้ว่า ฉลากบนซอง กล่อง ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุหุ้มห่อบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงร ที่ผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องไม่มีคำหรือข้อความ “smooth” “natural” “special” “genuine” “luminous” “extra” “premium” “อย่างดี” หรือ “คัดพิเศษ” รวมทั้งคำหรือ ข้อความที่แสดงคุณสมบัติหรือคุณภาพ อันจูงใจผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงรนั้น โดยข้อ ๒ วรรคสอง กำหนดให้คำว่า “ข้อความ” ในวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึง การกระทำที่ปรากฏด้วยตัวอักษร สัญลักษณ์ หรือภาพ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจความหมายได้ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงคำหรือข้อความที่ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือจูงใจให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงร พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ วางหลักว่า “ข้อ ๓ (๓) “standard” ... รวมทั้งคำหรือข้อความที่แสดงคุณสมบัติ คุณลักษณะ คุณภาพ หรือความพิเศษบ่งเฉพาะ อันอาจจูงใจ ผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงรนั้น”

เมื่อพิจารณาคำหรือข้อความซึ่งใช้เป็นชื่อตรา Royal Standard เมื่ออ่าน รวมประโยคแล้วเป็นคำหรือข้อความที่เข้าข่ายต้องห้ามตามข้อ ๒ (๓) เนื่องจากเป็นคำหรือข้อความ ที่แสดงคุณสมบัติหรือคุณภาพ อันอาจจูงใจผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือ ยาเส้นปรุงรนั้น ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือจูงใจให้บริโภค ในฉลาก ของบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงร ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และหากการใช้คำหรือข้อความ Royal Standard เกิดขึ้นภายหลังจากวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือจูงใจ ให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงร พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้ ย่อมถือว่าเป็นคำหรือข้อความตามข้อ ๓ (๓) ที่แสดงคุณสมบัติ คุณลักษณะ คุณภาพ หรือความพิเศษบ่งเฉพาะ อันอาจจูงใจผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยิกาแรต ตามประกาศดังกล่าวอีกด้วย ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าคำว่า Royal Standard ๙๐ ได้มีการ จดทะเบียน หรือการมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นของโรงงานยาสูบแล้วก็ตาม เป็นเพียง สิทธิเด็ดขาดที่โรงงานยาสูบจะได้รับความคุ้มครองในการใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ แต่เพียงผู้เดียวโดยผู้อื่นจะไม่สามารถแอบอ้าง อาศัยสิทธิ รวมทั้งการนำเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไป ใช้ได้เท่านั้น จึงไม่อาจยกสิทธิความเป็นเจ้าของในเครื่องหมายการค้าขึ้นกล่าวอ้างเพื่อปฏิเสธหรือ ขอยกเว้นการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การใช้คำหรือข้อความ

ในทำนองดังกล่าวยังขัดกับแนวปฏิบัติแห่งกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO-FCTC) Article ๑๑ Packaging and labelling of tobacco products ซึ่งประเทศไทย เข้าร่วมเป็นรัฐภาคีอีกด้วย

การยาสูบแห่งประเทศไทย (โรงงานยาสูบในขณะนั้น) ไม่เห็นพ้องด้วยในทุกประเด็น กับการตอบข้อหาหรือของกระทรวงสาธารณสุข โดยคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายในคณะกรรมการ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า การจัดทำปฏิทินและสมุดบันทึกประจำปีของโรงงานยาสูบ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า กล่าวคือ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า หรือมีเจตนาจะเชิญชวนให้ผู้บริโภคสนใจมาซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบแต่อย่างใด จึงไม่ครบองค์ประกอบ ของการโฆษณา กรณีการจัดทำปฏิทินและสมุดบันทึกโดยปรากฏชื่อโรงงานยาสูบหรือเครื่องหมาย หรือโลโก้จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่สอง เห็นว่า บรรดาของแจกและซองแถมดังกล่าว โรงงานยาสูบ ได้มอบให้แก่ลูกค้าของโรงงานยาสูบ แม้จะมีชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบแต่ไม่มีเจตนาพิเศษ เพื่อการโฆษณาชื่อ หรือเครื่องหมายของผู้ผลิตตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพราะตามคำนิยาม “โฆษณา” ต้องเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อการโฆษณา ยิ่งกว่าการขายตามปกติ โดยกระทำต่อประชาชนทั่วไป แต่ของแจกและซองแถมดังกล่าว โรงงานยาสูบ จัดทำในจำนวนที่เหมาะสม เพื่อมอบให้เฉพาะร้านค้าที่เป็นลูกค้าของโรงงานยาสูบเท่านั้น ประกอบกับ องค์ประกอบที่สำคัญของมาตรา ๓๒ คือ “เพื่อการโฆษณา” แม้จะมีการกระทำไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวกับชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบในของแจกของแถม ดังกล่าว แต่คำว่า “เพื่อประโยชน์ในทางการค้า” นั้น ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปก็ไม่ได้รับแจก บรรดาของแจกของแถมด้วย ทั้งไม่ได้ทำให้ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปซื้อบุหรี่แต่อย่างใด จึงไม่ครบ องค์ประกอบของคำว่า “เพื่อการโฆษณา”

ประเด็นที่สาม เห็นว่า มาตรา ๓๑ แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า “ห้ามผู้ใด...แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิต...หรือแสดงสัญลักษณ์อื่นใด โดยทำให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็น...ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิต... ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ ยาสูบในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือป้ายโฆษณา” เห็นได้ว่าองค์ประกอบ ความผิดที่สำคัญของการห้ามแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิต คือต้องมีเจตนาพิเศษ เพื่อการโฆษณา ผลิตภัณฑ์ยาสูบจึงจะครบองค์ประกอบความผิด เช่น โฆษณาชื่อบุหรี่ซิกาแรตตรากรองทิพย์ ๙๐ ตราสายฝน ๙๐ เป็นต้น แต่กรณีป้ายแสดงความเป็นร้านขายส่งบุหรี่ของโรงงานยาสูบ มิใช่การกระทำ อย่างอื่นซึ่งสื่อหรือแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบมีเจตนาโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือโฆษณาโลโก้ของผู้ผลิตเพื่อประโยชน์ทางการค้า นอกเหนือจากการแสดงเจตนาเพื่อการโฆษณา ยิ่งกว่าการแสดงเพื่อขายตามปกติ การแสดงชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบบนป้ายหน้าร้านขายส่งบุรี ซิกาแรตของโรงงานยาสูบภายนอกตัวอาคาร เป็นการแสดงสถานะตัวตนความมีอยู่ของการ เป็นตัวแทนจำหน่ายบุหรี่ซิกาแรตของโรงงานยาสูบซึ่งควรได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยเนื่องจากบุหรี่ยิกาแรตไม่ใช่ของผิดกฎหมาย การที่ร้านขายส่งยาสูบติดป้าย แสดงความเป็นร้านขายส่งบุหรี่ยิกาแรต เพื่อให้ร้านจำหน่ายบุหรี่ที่ประสงค์จะซื้อบุหรี่ยิกาแรต ไปจำหน่ายต่อสามารถทราบได้ว่าร้านใดเป็นร้านขายส่งฯ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายบุหรี่ยิกาแรตที่

ถูกต้องตามกฎหมายของโรงงานยาสูบ ดังนั้น ร้านขายส่งฯ จึงสามารถแสดงป้ายชื่อ “โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง” และโลโก้ของโรงงานยาสูบที่หน้าร้านได้ ไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากไม่มีเจตนาเพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งการออกกฎหมายที่มีลักษณะจำกัดสิทธิห้าม การแสดงหรือใช้ชื่อของหน่วยงานหรือองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย น่าจะเป็นการออกกฎหมายที่เกิน ความจำเป็นหรือเกินสมควรแห่งการจำกัดสิทธิ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ น่าจะถือได้ว่าไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า โรงงานยาสูบได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ตั้งแต่เมื่อ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๘ และได้จดทะเบียนต่ออายุเครื่องหมายการค้าตราดังกล่าวมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เครื่องหมายการค้าคำว่า “Royal Standard ๙๐” ของโรงงานยาสูบ จึงได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ สำหรับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือจูงใจให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยิก้าแรต บุหรี่ยิก้าร์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงรลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เห็นว่า เป็นกฎหมาย ลำดับรองที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับ ดังกล่าวจึงไม่มีผลใช้บังคับกับการแสดงคำหรือข้อความที่ได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ แล้ว ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อีกทั้งคำว่า “Royal Standard ๙๐” เป็นชื่อเครื่องหมายการค้า ไม่ใช่การแสดงข้อความในฉลาก ทั้งอาจก่อให้เกิด ความเข้าใจผิดหรือจูงใจให้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ฯ เทียบเคียงคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๓๕/๒๕๕๗ ดังนั้น โรงงานยาสูบจึงมีสิทธิใช้เครื่องหมายการค้า คำว่า “Royal Standard ๙๐” กับบุหรี่ยิก้าแรต ของโรงงานยาสูบได้

การยาสูบแห่งประเทศไทยยังคงยืนยันตามความเห็นเดิมที่ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลัง พิจารณา ประกอบกับกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง มีบันทึกแจ้งว่าหากการยาสูบแห่งประเทศไทย พิจารณาทบทวนแล้วไม่เห็นพ้องตามประเด็นของกระทรวงสาธารณสุข สามารถส่งเรื่องให้สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเพื่อหาข้อยุติต่อไปได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้อง ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การยาสูบแห่งประเทศไทยจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายทั้งสี่ประเด็นดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหาหรือของการยาสูบ แห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) และผู้แทนการยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่โรงงานยาสูบดำเนินการจัดจ้างทำปฏิทินและสมุดบันทึก เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร พนักงาน ร้านค้ายาสูบ และหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ที่โรงงานยาสูบติดต่อ ประสานงาน เช่น บริษัทประกันภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมสรรพสามิต เป็นต้น โดยการจัดทำปฏิทินและสมุดบันทึกจะมีชื่อและเครื่องหมาย (โลโก้) ของโรงงานยาสูบปรากฏ

บนปฏิทินและสมุดบันทึกทุกครั้งของการจัดพิมพ์ กรณีจะขัดกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่ยาสูบเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดโรคร้าย ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ ขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการห้ามโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งรวมถึงการโฆษณาโดยการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วย โดยมาตรา ๔^๑ ได้กำหนดนิยาม “โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า ประกอบกับมาตรา ๓๒^๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ บัญญัติห้ามผู้นำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือนำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบมาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์นั้น เพื่อการโฆษณาชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงถือได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับการควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งทางตรงและทางอ้อม

การที่การยาสูบแห่งประเทศไทย (โรงงานยาสูบเดิม) ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ มีวัตถุประสงค์หลักตามมาตรา ๗^๔ ในการผลิตบุหรี่ซิการ์แรตซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐ ดำเนินการจัดจ้างทำปฏิทินและสมุดบันทึกที่มีชื่อ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ลา”

“ลา”

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“ลา”

“ลา”

มาตรา ๓๒ ห้ามผู้นำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือนำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ มาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อการโฆษณาชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ห้ามผู้นำเข้าเพื่อขาย โฆษณา หรือขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งในราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งการยาสูบขึ้น เรียกว่า “การยาสูบแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ยสท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Tobacco Authority of Thailand” เรียกโดยย่อว่า “TOAT” และให้มีตราเครื่องหมายของ “ยสท.”

รูปลักษณะของตราเครื่องหมายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ ให้ ยสท. มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุหรี่ยิการ์แรตซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และการกระทำกิจการอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) ประกอบอุตสาหกรรมและดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับยาสูบ ใบยา หรือผลิตภัณฑ์จากพืชอื่น ทั้งในและนอกราชอาณาจักร

(๒) รับจ้างผลิตยาสูบเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร

(๓) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหรือธุรกิจตาม (๑)

(๔) ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย พัฒนา และปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการผลิตยาสูบ ใบยา หรือผลิตภัณฑ์จากพืชอื่น

(๕) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาสูบ ใบยา หรือผลิตภัณฑ์จากพืชอื่น

(๖) ดำเนินกิจการอื่นอันเกี่ยวเนื่องกับการผลิตบุหรี่ยิการ์แรตหรือการกระทำกิจการอื่นตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) หรือเพื่อประโยชน์แก่ ยสท.

(๓) (๔) และ (๕) หรือเพื่อประโยชน์แก่ ยสท.

และเครื่องหมาย (โลโก้) ของการยาสูบแห่งประเทศไทยปรากฏบนปฏิทินและสมุดบันทึกเพื่อแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร พนักงาน ร้านค้ายาสูบ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่การยาสูบแห่งประเทศไทยติดต่อประสานงาน นั้น เป็นการนำชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิตไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อการโฆษณาชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิต ถือเป็นกรกระทำเพื่อประโยชน์ในทางการค้ารูปแบบหนึ่ง จึงขัดกับมาตรา ๓๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ

ประเด็นที่สอง ในการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบกับคู่ค้าของโรงงานยาสูบ บรรดาของแจกและของแถมของโรงงานยาสูบที่ให้กับคู่ค้า ได้แก่ ร้านค้าประเภทที่ ๑ (ร้านขายส่ง) ร้านค้าประเภทที่ ๒ (ร้านขายปลีก) สามารถมีชื่อหรือโลโก้ของโรงงานยาสูบได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การทำปฏิทินและสมุดบันทึกที่มีชื่อและเครื่องหมาย (โลโก้) ของการยาสูบแห่งประเทศไทยเพื่อแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร พนักงาน ร้านค้ายาสูบ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่การยาสูบแห่งประเทศไทยติดต่อประสานงาน เป็นกรณีการนำชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อการโฆษณาชื่อและเครื่องหมายของผู้ผลิต ซึ่งขัดกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ ดังนั้น การติดชื่อหรือโลโก้ของการยาสูบแห่งประเทศไทยที่บรรดาของแจกหรือของแถมที่ให้กับคู่ค้าของการยาสูบแห่งประเทศไทยจึงไม่สามารถทำได้

ประเด็นที่สาม ร้านขายบุหรี่ซิการ์เรตของโรงงานยาสูบสามารถแสดงป้ายความเป็นร้านขายส่งในสังกัดของโรงงานยาสูบ โดยแสดงชื่อ “โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง” หรือโลโก้ของโรงงานยาสูบ ที่บริเวณหน้าร้านค้าภายนอกตัวอาคารได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่เจตนาของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบและยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน ผ่านมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณาและการสื่อสารการตลาด จึงต้องพิจารณานิยามคำว่า “โฆษณา”^๖ กับนิยามคำว่า “การสื่อสารการตลาด”^๗ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฯ ประกอบกันโดยนิยาม “การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การสร้างข่าว การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดง ณ จุดขาย การตลาดแบบตรง การขายหรือส่งเสริมการขายโดยใช้บุคคลเป็นการเฉพาะ และการตลาดในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้าหรือบริการ หรือสร้างภาพลักษณ์

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การสร้างข่าว การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดง ณ จุดขาย การตลาดแบบตรง การขายหรือส่งเสริมการขายโดยใช้บุคคลเป็นการเฉพาะ และการตลาดในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้าหรือบริการ หรือสร้างภาพลักษณ์

ฯลฯ

ฯลฯ

และโดยที่มาตรา ๓๑ (๑)^๖ กำหนดห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์หรือป้ายโฆษณา ดังนั้น การที่ร้านขายส่งในสังกัดของการยาสูบแห่งประเทศไทยแสดงป้ายชื่อ “โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง” หรือโลโก้ของโรงงานยาสูบ ที่บริเวณหน้าร้านค้าภายนอกตัวอาคารจึงเป็นกรณีแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบโดยปรากฏเป็นข้อความว่าเป็นร้านค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลให้ประชาชนจดจำและทราบจุดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบของการยาสูบแห่งประเทศไทยได้ การแสดงชื่อหรือเครื่องหมายดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการขายสินค้าร้านขายบุหรี่ยี่ห้อตราของการยาสูบแห่งประเทศไทยจึงไม่สามารถแสดงป้ายความเป็นร้านขายส่งในสังกัดของการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยแสดงชื่อหรือโลโก้ของการยาสูบแห่งประเทศไทยที่บริเวณหน้าร้านค้าภายนอกตัวอาคารได้

ประเด็นที่สี่ การใช้เครื่องหมายการค้า คำว่า “Royal Standard ๙๐” ลงบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ออกวางจำหน่าย จะเข้าข่ายการกระทำผิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือจูงใจให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยี่ห้อตรา บุหรี่ยี่ห้อ ยาสั้น หรือยาสั้นปรุง ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๕๓๕/๒๕๕๗^๗ สรุปความได้ว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๒^๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยหากกรณีเป็นชื่อเครื่องหมายการค้าไม่ถือเป็นข้อความในฉลาก จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ตาม โดยที่พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยหลักการของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบได้มีการบัญญัติ

มาตรา ๓๑ ห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงสัญลักษณ์หรือสิ่งอื่นใดโดยทำให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือป้ายโฆษณา

ฯลฯ

ฯลฯ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๑๕ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖มาตรา ๑๒ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ไว้ในมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดให้ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อขายในราชอาณาจักรต้องดำเนินการให้หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบมีขนาด สี สัญลักษณ์ ฉลาก รวมทั้งลักษณะการแสดงเครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ รูปภาพ และข้อความ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามา ในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายในกรณีการแสดงคำหรือข้อความจึงต้อง เป็นไปตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้กำหนดรวมถึงลักษณะการแสดงเครื่องหมายการค้า ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การแสดงคำหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือจูงใจ ให้บริโภค ในฉลากของบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกตามความในมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยในการใช้คำหรือข้อความ “Standard” นั้นข้อ ๓ (๓)^{๑๒} แห่งประกาศ กระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวกำหนดให้ฉลากบนซอง กล่อง ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุหุ้มห่อบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงที่ผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องไม่มีคำหรือข้อความ ดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่สามารถใช้เครื่องหมายการค้าที่มีคำว่า “Standard” ประกอบชื่อเครื่องหมาย การค้าบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ออกวางจำหน่ายอีกต่อไปได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

^{๑๑}มาตรา ๓๘ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อขายในราชอาณาจักรต้องดำเนินการให้ หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบมีขนาด สี สัญลักษณ์ ฉลาก รวมทั้งลักษณะการแสดงเครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ รูปภาพ และข้อความ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการ ก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒}ข้อ ๓ ฉลากบนซอง กล่อง ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุหุ้มห่อบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงที่ผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องไม่มีคำหรือข้อความ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) “standard” “smooth” “delicious” “natural” “classic” “special” “genuine” “luminous” “extra” “extreme” “fine” “premium” “peak” “complete” “max” “comfort” “platinum” “high” “limited edition” “class” “secret” “new collection” “signature” “nano” “ดั้งเดิม” “สูตรเฉพาะ” “ต้นตำหรับ” “อย่างดี” “รุ่นพิเศษ” “รุ่นเฉพาะ” “ยอดนิยม” หรือ “คัดพิเศษ” รวมทั้งคำหรือข้อความที่ แสดงคุณสมบัติ คุณลักษณะ คุณภาพ หรือความพิเศษบ่งเฉพาะ อันอาจจูงใจผู้บริโภคให้บริโภคบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ